

להגלות נעים תורה וחסידות
מגדל היוצא מעדן

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' וראא תשפ"א • גליון פ"ג

חזקו הנה

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רזנטל שליט"א

"ויאמר אליו אני הוי"ה"

שבחו של רועה ישראל הנאמן
שזכה בשביל זה לאספקלריא המאירה

להבין קושייתו של משה רבנו

"וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה", וכו' וברשי"י "דבר עמו משפט על שהקשה לדבר ולומר "למה הרעותה לעם הזה". וכן אומרים חז"ל בסנהדרין קמ"א ע"א שלאחר שאמר מרע"ה "עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וכו', שכיון שהרהר מרע"ה אחר מידותיו של הקב"ה, ולא כמו הנהגת האבות הק', לכן עתה תראה מה שאעשה לפרעה, אבל לא יוכל לראות מה שיעשה השי"ת למלכי שבעה אומות כשאביאם לארץ ישראל כיון שלא יוכל להכנס לארץ ישראל. וכן ברשי"י (ט. ג.) א"י שאמר הקב"ה למרע"ה, "חבל על דאבדין ולא משתכחין - יש לי להתאונן על מיתת האבות שהם לא הרהרו אחר מדותי ואתה אמרת למה הרעות".

וברמב"ן ובאבן עזרא מקשים, הרי אמר הקב"ה בפירוש למרע"ה (לעיל ג. ט) כאשר שולח אותו לגאול את עם ישראל, "ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים הלך - ולא ביד חזקה", שבלי שהקב"ה יודיע לו את ידו החזקה לא יתן לבני"י לצאת משם עד שיקבל המכות המופלאות. ויש מפרשים הכוונה שאף שפרעה יתגבר על בני ישראל ביד חזקה - אל יתפעל מזה, שרק לאחר י"ב חודש מכות או יציאם. וא"כ מה ראה מרע"ה לומר "למה הרעות".

משמע שגדלות משה רבנו גדולה מהאבות הק'

עוד צריך להבין שכאן משמע שהקב"ה מצטער על הסתלקותו של האבות הק' כי מרע"ה לא היה במדרגתו. אולם בזוה"ק פ' בא (דף לו ע"א) איתא "זכאה חולקיה דמשה שעליו נאמר יפיעית מבני אדם הוצק חן בשפתותיו על כן ברכך אלוקים לעולם וכו' על כן משחך אלוקים אלוקיך שמן ששון מחברין". ושם דרשו כל הפסוק שהיה בדרגה גבוהה יותר מבני אדם שת וחנן ומנח ובניו, על כן משחך א' אלוקיך - מאברהם ויצחק, שמן ששון מיעקב, מחברין משאר נביאים! וא"כ משמע שהיה גדול מכל האבות הק'.

הטענה של משה שרק לשם כך חזר לעולם

ובמגלה עמוקות (בפ' ואתחנן) מביא שחן חי תשע מאות וחמשים שנה, ואדה"ר תשע מאות ושלושים, וביחד נשאר בשנותיהם עד אלף שנה מאה ועשרים שנים - ימי שני חייו של משה רבינו. והרמז בזה שמרע"ה מתקן גם את שני חיי אדה"ר. שבמתן תורה שהיה ע"י משה הגיעו לתיקון חטא עה"ה. ומתקן כמו כן את חיי נח.

המשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

נהל קדומים

האבות הק' היו כל אחד 'אב' באמונה

בשו, ולבקש הרבה סייעתא דשמיא, עד שיזכה להתגלות אור השי"ת במוחו ולבו, כדי שיוכל לעבוד באהבה וביראה ובשמחה. ובאמת כאשר מגלה האדם את נקודת הרצון שבקורבו שהוא ירושה אצלו מן האבות הק', ומבקש עוד מקודש לסייעו בפועל המעשי, אז השי"ת מתגלה אליו ועוזרו, וכמו שנרמז בדברי רש"י "וארא אל האבות" (כדאיתא בספ"פ), שהשי"ת מתגלה אל הרצון הטוב הנקרא "אבות", לסייעו לתקן בכל הענינים, למען שמו ית'.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנהגה

נחלי אש בקצירת האומר

"חושך שבטו שונא בנו"

הנה עיקר ימי השובבי"ם הם בחודש שבט. והעבודה בהם להעלות הימים מהיותם ימים נמוכים, ולהאיר את חשכת הליל. ולזה יש לרמז במאמז"ל "חושך שבטו שונא בנו" שבאם האדם מחשיך חלילה במעשיו את חודש שבט, שאינו מאירם כראוי בתורה ועבודה, אזי שונא בנו ר"ל...

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

שלא לקצר בעבודתו ית'

ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה (שמות ט. ט). הנה יש לרמז דרך חיים ותוכחת מוסר לדורות, על העניין שלא ידמו ישראל בנפשם את ענייני הרוחניות ועבודתו למוש'י, ויקצרו בהם כי אם כדי הצורך. הלא זה כל האדם ואם ידע האדם את גדולתם וערכם יחפש להאריך בהם יותר ויותר. וכאשר מקצרים בעניני הרוח זה גורם לקלקול בחינוך הבנים ר"ל.

ובזה י"פ הפסוק ולא שמעו אל משה, דהכתוב בא לפרש ולהסביר היתכן שיש ובאים למצב של ולא שמעו אל משה, שהבנים עוזבים את דרך התורה והיראה ל"ע, וכן אצל האבות עצמם פושה קרירות ונרפות בעבודתו ית', זה בא "מקוצר רוח", כיון שקצרו ומיעטו בענייני הרוחניות. לכן גרם הדבר לרפיון אצלם, והורגש אצל צאצאיהם, וזה גרם כל הקלקול הזה. ולכן צריך כאו"א להתעורר ולפשפש במעשיו ובדרכיו שיהיו כראוי, שתפילה תהיה כראוי מן הכתב ויהיו כל מעשיו לשם שמיים.

ובפרט בימים הקדושים הללו ימי השובבי"ם, ובפרט בשבת זו שאנו עומדים, שבת מברכים שבט, דאפש"ל רמז דהנה ר' ראש חודש שבט הוא ר"ת 'רחש', חיל"פ בפסוק "רח"ש לבי דבר טוב ואומר אני מעשי למלך" (תהילים מ"ה, ג), דעבודת ימים קדושים אלו הם ליחידא שמא דקודשא בריך הוא בכל מעשיו דיבורנו ומחשבותנו, שיהא הכל בבחי' "אומר אני מעשי למלך", שיהיו כל מעשיו אפי' הגשמיים לשם שמיים, ואף שאין אנו במדרגה זו עדיין, ע"י ש"אומר אני" שחוזר שוב ושוב ש"מעשי למלך", ע"י זה בסופו של דבר יבוא לזה בס"ה.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב (שמות ג, א) פירש"י, וארא אל האבות. והקשו מפרשי התורה, מאי בני רש"י בזה. וי"ל כי כל אדם צריך לחקור בעצמו לפי כוחו אמונת אלוקי עולם ב"ה וב"ש, ואין לסמוך על מנהג אבותינו בידינו. ומי שמאמין בה' רק מחמת כי אביו האמין, זה נקרא רק בחינת בן, כי קיבל אמונתו מאביו; אבל מי שעובד מעצמו להשיג אמונה נקרא בחינת אב, וכאילו הוא בנה בנין אב למצוא אמונת אלוקי עולם, כאברהם אבינו ע"ה. ומחמת זה נקראים האבות הקדושים "שלושת אבות", הגם שהיו בנים זה לזה, כי כל אחד מהם לא סמך על אביו, לא יצחק על אברהם, ולא יעקב על יצחק, אלא כל אחד קיים (דברי הימים א כ"ח, ט) "דע את אלוקי אביך ועבדהו". כי הגם שהיה אלוקי אביו, נתיגע כל אחד לדעה אותו ולעבדו. וזהו כוונת התורה הקדושה שלא כללה אותם יחד לאמר וארא אל אברהם יצחק ויעקב, אלא דקדק הכתוב ליחדם כל אחד בפני עצמו: "אל אברהם", "אל יצחק", "ואל יעקב", כי כל אחד יגע ומצא בפני עצמו את האמונה. וזה שהוקשה לרש"י, למה כתיב אצל כל אחד "אל", לכן מתרץ מה שכתוב "וארא אל", אצל כל אחד ואחד, "האבות", כי כולם היו בחינת אבות ולא בחינת בנים היורשים מאביהם.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

שלא לסבול את מצרים

והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים (שמות ג, א) 'סבלת' מלשון סבלנות, זאת שסובלים המה הגלות ואינם מרגישים כבר שיעבודם והכנעתם, זה סימן שכבר הגיעו לדיוטא התחתונה בשפל מצבם, ואי אפשר לעכב אותם שם יותר אפילו לשעה קלה ולזמן מועט, כי ח"ו לא תהיה תקומה לירידתם. וזהו שכתוב "והוצאתי אתכם" קודם הזמן, מחמת "סבלות מצרים", לגודל הסבלנות שלכם כלפי ההשתעבודות של מצרים.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

הקב"ה מתגלה להפצים בו

וארא אל אברהם וגו' (שמות ג, א) פרש"י וארא אל האבות. וכבר נתחבטו בזה קמאי מה רצה רש"י בזה. וי"ל דאבות הוא לשון רצון, כמו ולא אבה ד' אלוקיך לשמוע אל בלעם (נביאים כב, א). ונראה דמה שנקראו אברהם יצחק ויעקב בשם אבות סתם, לפי שעשו רצון ה', וביטלו לגמרי את רצונם העצמי לרצון הבו"ה, וזה ה' כל מהות חייהם עד שנקראו על שם רצון זה "אבות". ולפיכך זכו שיקויים רצונם ג"כ, וכדברי התנא (אבות פ"ב מ"ה) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצון רצונו. בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. ואמרו"כ "וארא אל האבות", כי זה ה' עיקר כוחם, וזה דייקא המשיך אליהם גלוי אלוקותו ית"ש. ומה שנקראו "אבות" לנו, מפני שעיקר הירושה הרוחנית שיש לנו מאבותינו הוא הרצון הפנימי שיש לכאו"א לעשות רצון אביו שבשמים. אבל בפועל המעשי, צריך כל אחד לעמול בעצמו בייגיעת נפש וייגיעת

"תיקון הפגמים ע"י תשובה ותפילה"

יסורים וחליים רעים. ורמזו ע"ז מ"ש רז"ל על דוד המלך שביקש שמי שיעסוק באמירת תהלים יחשב לו כנגעים ואהלות. היינו שיתקן פגמי הנפש כאילו סבל נגעים על גופו, וכאילו טעם טעם מיתה המטמא באוהל.

וכששמע רבי אלעזר בן עזרי, שרבי עקיבא ביאר שמכת צפרדע היתה ע"י שצפרדע אחת התיזה הרבה צפרדעים ע"י שהיכו אותה, נחוד חרדה גדולה. כי הסיק מזה שרבי עקיבא סובר שהתיקון למידה זו הוא "א קשיא - א מכה", ומי יודע מה עלול רבי עקיבא עצמו לסבול לתקן את חטא מכירת יוסף. לכן אמר לו "כלך לך לנגעים ואהלות", שיש אופן לתקן פגם זה ע"י אמירת שירות ותשבחות בהתפכות הנפש שנחשב כנגעים ואהלות. ולכן אפשר לומר שלא ע"י מכות בא הזיכרון לגאול את מדת היסוד, אלא ע"י "ששרקה בפיה" דהיינו ע"י צעקה להשי"ת, וע"י השתפכות הנפש בשירות ותשבחות אפשר נמי לתקן מידה זו. וביקש בזה לבטל רוע הגזירה של הרוגי מלכות, ולחזק ברכיים כושלות, שגם ע"י אמירת תהלים בבכי ובתחנונים אפשר לגאול מדה זו ממצרי.

ורז"ל אמרו שכשאמר דוד המלך שירות ותשבחות, זחה עליו דעתו, אמר לו הקב"ה שהצפרדע משבחת יותר ממנו. כי דוד המלך בחצות הלילה הי' עומד, והצפרדע מזמרת להשי"ת כל הלילה. ויתכן הרמז בזה, שאע"פ שדוד המלך הי' עומד לזמר בחצות הלילה, כשמתחיל היום להאיר, והרחמים גוברים כבר בעולם. אבל הצפרדע מלמדת אותנו שגם בתחילת הלילה שאז החושך כפול ומכופל ועדיין אין רואים שום ניצוץ של אור, גם אז יש להתחזק בשירות ותשבחות ולהמתיק הדינים על ידיהם.

ובמדרש איתא, שבתיהם של השרים והנכבדים שבמצרים, היו עשויים משיש ופסיפס, והיתה הצפרדע עולה מן התהום ואומרת לשיש "עשה לי מקום שאעלה ואעשה רצון בוראי!". והי' נבקע השיש, והצפרדע היתה עולה ונכנסת לבית, ואמר הדברי שמואל מסלונים ז"ע שעל דרך זה צריך כל יהודי לומר ללבו האטום כאבן "התבקע! כדי שאעשה רצון בוראי!". וכפי האמור, בענין מידה קדושה זו, שמכת צפרדע באה לגאול אותה, כבר יסד השי"ת את הדרך שאפילו מי שלבו לב האבן יוכל להתבקע, אם יהיה נחוש בדעתו לעשות רצון קונו.

איתא בש"ס סנהדרין (ע"ג) "רבי עקיבא אומר צפרדע אחת היתה ומלאה כל ארץ מצרים, אמר לו רבי אלעזר בן עזרי, עקיבא מה לך אצל אגדה כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות, צפרדע אחת היתה, שרקה להם והם באו". וצריך להבין, מה הרעש שעשה רבי אלעזר בן עזרי על פירושו של רבי עקיבא, והרי שניהם דרשו "ותעל הצפרדע" שיצאה צפרדע אחת, ומה איכפת לך אם נתרבה ע"י שהיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים, או ששרקה וקראה לחברותי. [והגה"ק משאץ זצוק"ל בספר "דעת שלום" על פרק שירה (בשירת הצפרדע) כתב לבאר, דכיון שצפרדע זו היתה לבטל זוהמת ערות מצרים, ס"ל לרבי אלעזר בן עזרי, שהי' זו מן צפרדע שנבראה מן המים, שהמים סגולתן לטהר, ולא שרצו כלל מאמם כשאר צפרדעים, ורק לכן היתה מכה זו מסוגלת לבטל קליפה זו, ושבעים פנים לתורה, ולדרכינו נבאר בס"ד באופן נוסף].

ונראה לבאר בס"ד, דהנה פעם אחת בא יהודי אחד אל הרה"ק בעל "יסוד העבודה" מסלונים ז"ע, ואמר לפניו שיש לו הרבה קושיות באמונה, וכבר הלך לפני צדיקים הרבה, ויישבו לו הקושיות, ומשחזר לביתו, חזרו הספיקות לכרסם בלבם. ענה לו ה"יסוד העבודה", והנה גם פרעה הי' לו הרבה קושיות וספיקות באמונה, ועל כל קושיא נתנו לו מכה, "א קשיא - א מכה" "א קשיא - אה מכה", כך חזר הרה"ק כמה פעמים כפי מנין הקושיות שהיו להנ"ל, ומיד פרוחו על גופו פצעים גדולים כפי מנין הקושיות שכרסמו בלבם. ובאותה שעה נעלמו מלבו הקושיות והספיקות, ושוב חזר לביתו בריא בנפש ובגוף.

והנה היות ומכת צפרדע באה לגאול את מדת היסוד מגלות מצרים, נרמז זה הדרכים לתקן מידה זו, כי בספה"ק מבואר שצריך הרבה רחמים לתקן פגמים אלו. ובשם הארז"ל איתא שמכירת יוסף למצרים ע"י שבטי י-ה, הי' בו פגם גדול במדתו של יוסף. (וכמו שראינו לנו שום השגה בזה). וכדי לתקן פגם זה היה הגזירה על עשרה הרוגי מלכות, שהיה רבי עקיבא ביניהם. ואיתא בספה"ק שרוב יסורים הבאים על האדם, הם על חטאים בעיני קדושה, ה"א אמנם הצדיקים הרבו לחזק ברכיים כושלות, ואמרו שע"י תפילות ותחנונים ורובי אמירת תהלים, במיוחד בימים אלו, אפשר לתקן הכל בלי

והנה התיקון שנח היה צריך, הוא זה שלא ביטל גזירת הבורא על המבול [נבוה"ק אי' שלכן נקרא המבול "מי נח" על שמו]. ולפי"ז מבאר המגלה עמוקות שכאשר טען משה רבנו "למה הרעות" והיינו בגלגול לבטל הגזירה, אם תאמר מה אכפת לו, הרי שרגלגול הקודם הוא היה נח הצדיק שהיה מכונס בתוך עצמו (א' צדיק מיט א' פעל"ץ" מלשון הצדיקים), ובגלגול זה נשלח שוב לעולם הזה בגלגול. ולכן טען משה רבנו אם תאמר שגם עכשיו עלי לשנות על הגזירות, א"כ קובל אני על ששלחתי בגלגול נוסף בשנית לתקן ענינו של נח, אם איני יכול ח"ו לתקן ע"י תפילה ותחנונים לביטול הגזירה.

כשכר זאת זכה לאספקלריא המאירה

ובדברי ישראל להאדמו"ר ממודו"ץ זצ"ל אומה, שלזה אמר הקב"ה "חבל על דאבדין וכו'", שהלואי היו ג"כ האבות הק' כמון לא מסכימים לגזירותי, שזה רצון הבורא שיהיה הצדיק מבטל מה שהקב"ה גזר. ונאמר בלשון סגי נהור.

ומוסיף החת"ס שכיון שכל דיבורי מרע"ה היו רק לצורך כללי - אע"פ שידע שיענש על זה, כיון שהיה רועה נאמן, ולכן לא עצר עצמו מלבקש עבורם גם בלשונות קשים. והנה מצד אחד נענש, שדיבר עמו הקב"ה בלשון דיבור שהוא דיבור קשה. אבל מאידך מיד נתהפך הדבר "ויאמר אליו אני הויה" - שם של רחמים וחסדים. וזכה משה רבנו דווקא בגלל זה שנגלה אליו הקב"ה בבחינה שלא זכו לכן האבוה"ק. שהם זכו רק לבחינה של "א-ל - ש-די", שדוקא שלא דיברו כאלו דיבורים קשים במסירות נפש בעד כלל ישראל, וכמו דא' באלשיך הק' בפ' שמות שבאנשי סדום היו מגוללים שמות ישראל, ולמרות שהפציר אברהם אבינו הרבה בתפילה "הנה נא הואלתי לדבר אף הפעם אולי יש - אולי יש וכו'", מ"מ ביקש בדרך ארץ, וכן אח"כ כתוב ואברהם שב למקומו ולא דיבר בלשון טענה, "למה" וכו'. ולכן - אומר החת"ס לא זכה אברהם אבינו לבחינה של אספקלריא המאירה. ודוקא משה רבנו שמסר נפשו לבוא בטענה עבור כלל" - זכה לבואה בבחינה של אספקלריא המאירה! ושפיר מיושב לפי"ז כדברי הזוה"ק שדרגת מרע"ה היתה יותר מהאבות הק'. ואדרבה הלשון חבל על דאבדין הוא בלשון סגי נהור, שלא היתה בחינה גבוהה זו אצל האבות הק'.

הטעם למה בגלל זה לא נכנס לא"י

אלא שלפי"ז יש להבין, אם כן הדבר ששבח גדול הוא אצל משה שהקשה לדבר ויאמר למה הריעות לעם הזה, א"כ למה נאמר במדרש שאמר לו הקב"ה "עתה תראה ולא במלחמת המלכים" - שלא יזכה להיכנס לא"י, הרי טוב עשה בכך. ובאור גדליהו (להפא"ר גדלי' שניער - חתנו של הנה"צ ר' משה והאפי"סן שבלח"ט א"א) מבאר שלא עונש הוא אלא בהכרח כן הגיעו הדברים, וכפי שיתבאר להלן.

הנה אי' בחת"ס מהמדרש, שפרעה גזר ד' גזירות, הממונות כנגד ד' גלויות. ועוד אי' שם שגלות מצרים היתה צריכה עפ"י חשבוננו של עולם לכפר ולצאת יד"ח כל ד' הגלויות. ולזה היה נצרך ד' מאות שנה בדווקא שזו היתה כנגד הד' גלויות. ומסביר החת"ס שלזה מובן מה שאמר משה לפרעה "ללכה דרך שלושת ימים" וכו', שלא שקר היה, אלא שמכיון שלא נשלם עדיין הארבע מאות שנה, לא הגיע זמנם לצאת ממצרים כלל. אלא כיון שכבר הגיעו קרוב לשער הני, והיה חשש נורא שישתקעו בטומאה, היו צריכים לצאת לג' ימים, ולהתחזק במטענים רוחניים כדי שיועלו לחזור למצרים ולהשלים הארבע מאות שנה כפי המתוכנן.

אלא כיון שפרעה לא הסכים לכך היה נצרך להביא את קושי השיעבוד, כדי שישלים השנים, ואז ע"י היד הגדולה והמכות הנאמנות יצאו יציאה מוחלטת. וברמב"ן אומר עה"פ "ויהיו בימים הרבים ההם" שהוא לשון פלא. ולהנ"ל מבואר שהיו ימים רבים מופלאים, הנכללים בימים מועטים ע"י קושי השיעבוד.

אלא שאם נצרך דברי האוה"ח הק' נראה דבר מופלא.

ערבי נהר

אמרים ערבים ממאורי החסידות

לפארה ולשבחה, מחמת הסיבה הזאת. ולא כן ישראל עם הקדוש, העובדים את הקל חי וקיים, מכירים נפלאותיו ומשבחים ומפארים אותו, ע"י פעולותיו, וזהו שאמר משרע"ה לפרעה, התפאר וכו' למען תדע וכו', כלומר בזאת תדע כי אין כד' אלו קינו שכאשר תתלה בו ית' הפעולה, ישא לבבך לפארו בהסיבה הזאת.

(נועם אלימלך)

פרעה קץ בחייו משרת הצפרדעים

ויצעק משה אל ד' על דבר הצפרדעים (שמות ת, ח). י"ל "על דבר" מלשון "דיבור", היינו בעת שהוא התפלל, היו הצפרדעים צריכים לשנות מלדבר בשירות, כי בעת שישראל פותחים ואומרים שירה אף המלאכים צריכים לשנות, וזה ביקש פרעה משה, <<<

בני ישראל משיגים אור השכינה ע"י התורה והמצוות

ולקחתי אתכם לי לעם וגו' וידעתם כי אני ד' (שמות ה, ז). כי השי"ת לית מחשבה תפיסא ביה כלל, אבל אנחנו עמו בני ישראל משיגים אור השכינה, ע"י התורה והמצוות שנתן לנו הקב"ה, וזהו ולקחתי וגו' ונתתן לכם התורה, ועי"ז וידעתם כי אני ד', יהיה לכם ידיעה מאור השכינה.

(קדושת לוי)

ישראל כשבא עליהם דבר טוב מיד משבחים לקוב"ה

ויאמר משה לפרעה התפאר עלי וגו', למען תדע כי אין כד' אלו קינו (שמות ת, ה-ו). נראה לפרש, דהנה האומות עובדי ע"ז, בראותם איזה סיבה הבא עליהם לטובה או לרעה, הם תולים בע"ז שלהם, אבל אין להם חשקות יותר

באוה"ח מבואר בדברי הפוסק "למה לא כילית חקכם גם תמול גם היום", שביום י"ג לחודש ניסן הגיע משה רבינו לבני"א ואמר להם "פקוד פקדתי" והיה שמחה גדולה והשתעשעו עמו, ולכן לא כילו חוק הלבנים הגם שיעדין ניתן להם תבן. ביום י"ד ניסן כאשר עמד משה לפני פרעה ושמע פרעה על שרוצים לצאת ממצרים, באותו יום התחיל קושי השיעבוד ע"י שפסק מליתן להם תבן. וזה שנאמר "ויצו פרעה ביום ההוא". ובאותו יום אמר משרע"ה לפני פרעה "למה הרעות". ומיד ביום למחרתו ט"ו ניסן התחיל מכת דם וכל תהליך שחורר ישראל מהשיעבוד. א"כ יוצא שרק יום אחד היה קושי השיעבוד.

א"כ א"ש נפלא שא"ל הקב"ה למשה (ולא בתור עונש אלא) כיון שאפי' יום אחד אין אתה מניחני לעבודתם בקושי, א"כ לא השלימו הד' מאות שנה, וע"כ יוצרכו לד' גלויות. וא"כ אין משרע"ה יכול להיכנס לא"י שאם יכנס לא יחרב ביהמ"ק ולא יהיו הגלויות. ולכן א"ל "עתה תראה" ולא במלחמת המלכים.

נערך ע"י הר"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

ימי השובבי"ם (א)

שובו בנים שובבי"ם

הנה ידוע מרבותינו הקדושים ובראשם הארזי"ל גילו לנו שימים אלו בהם אנו קורין פרשיות גלות מצרים, מסוגלים הם לתקן את אשר עוותנו יותר משאר ימי השנה, והזמן גרמא ומוכשר לתשובה שניתן לכפר על חטא ועוון ולתקן את אשר פגמנו ושחתנו בעניינים קשים וחמורים אשר מציונו בזה"ק (ח"א ר"ט) שאין מועיל להם תשובה, ומסוגל הזמן להתקרב אל הקב"ה ולעבודתו יתברך שמו, וזהו סוד שובו בנים שובבי"ם. וימי השובבי"ם הינם כעשרת ימי תשובה והוא זמן שמתקבל התפילה בבחינה כמו עשרת ימי תשובה:

נחלקו הפוסקים אם סגולת ימי השובבים נהגת רק בשנות העיבור, או בכל שנה ושנה. ואע"פ שתיקנו הארזי"ל לשנה מעוברת, מ"מ איך בשאר השנים יש חשיבות מיוחדת לצום ולעסוק בענייני תשובה בתקופת זו. וכה כתב הר"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע לאחד מחסידיו לחזקו ולעודדו, כי מה שמתלוצצים עליך בשובבי"ם, באמרם שאין זה אלא בשנת העיבור, טעות גדול הוא זה, הגם שכמה מחברים ובראשם השל"ה הקדוש וגם המגן אברהם כתבו את ענייני השובבי"ם בשנת העיבור, זה מנהג המון העם שנוהגים כן, אך בעל נפש בוודאי מקיים מה שכתוב בכתבי הארזי"ל והביא

העטרת זקנים בהלכות תענית שזמן פרשיות אלו מסוגל מאד, וגם כמה מופלגים ויראים קיימו לאין מספר ומקיימים בכל שנה ואין פוצה פה, ע"כ:

וביותר יש ליהר בשבתות אלו, משום שעיקר התיקונים בשבועות אלו הינם בימי השבת. ובפרט ישימי השובבי"ם הן הזמן היחיד שנקבע לפי הזמן בו נקראים פרשיות התורה ולא לפי יום בחודש, כגון חג הסוכות ופסח וחנוכה וכדו', נראה מכך שתיקוני השובבי"ם תלויים בשבתות אלו:

לימוד התורה

עיקר מעשה התיקונים בימים נשגבים אלו הינם על ידי לימוד התורה ובריציפות, ובפרט בלימוד תורה שבעל פה ע"י בירור וליבון יפה לאסוקי שמעתתא. ועל ידי לימוד התורה בהתמדה ובעיון בימים אלו פועל תיקונים יותר משיא סייגופים. והקובע לו ללמוד ערך חמש שעות בלא שום הפסק דיבור בענין אחר ובלא ענין טעימה בעלמא, וע"ד תענית שעות, נ"ל שדבר זה הוא ענין נפלא המועיל ומזכך ומכפר ומביא אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה:

ההילים

רצוי להרבות באמירת תהילים בימי השובבי"ם

משום שבסוגלת אמירת פרקי תהילים לעורר את הלב לתשובה. וכן נהגו מקדם חסידים ואנשי מעשה, לומר את כל ספר התהילים בכל שבוע מימי השובבי"ם:

ויש שנהגו לומר כל ספר תהלים בליל שיש, ואע"פ שאין לומדים תנ"ך בלילה², הסכימו רבים מגדולי הדורות שדבריו נאמרו רק בקורא פסוקי תנ"ך לשם לימוד, אבל האומר תהילים או קורא פסוקי תנ"ך לשם תפילה ובקשת רחמים ותחנונים או לשם סגולה, אין בכך שום קפיא לומר פסוקי תנ"ך בלילה ולא היה כוונת האר"ז על זאת³.

ויש לצרף עוד כמה היתרים בזה, (א) שבכל ליל שיש מותר ללמוד תנ"ך אף בדרך לימוד, משום שכבר מליל שיש מתחיל להתנוצץ אור קדושת השבת, וכשם שבליל שבת אין קפיא ללמוד תנ"ך, כן בליל שיש אין מניעה ללמוד תנ"ך⁴. (ב) כיון שנוהגים לומר את התהילים בציבור, י"ל שנפיש זכותא דרבים, ובכה"ג אין לחשוש מאמירת פסוקי תנ"ך בלילה⁵. (ג) די"ל שאפילו לדעת האר"י הקדוש אין בלימוד תנ"ך בלילה איסור אלא שלכתחילה יותר טוב ללמוד מקרא ביום, וכיוון שבמשך היום קשה לציבור להתאסף לאמירת תהילים מותר לומר לכתחילה תהילים בלילה⁶.

תענית

בענין גודל מעלת התענית בשבועות אלו, כי האמת שהתענית בשבועות אלו הוא חשוב ומקובל ומרוצה מאוד⁷. ומנהג רבוה"ק להתענות ביום שיש, כי יום ערב שבת הוא יום מסוגל ונהגו חסידים ואנשי מעשה להתענות בו⁸, וכן היה מנהגם של כמה צדיקים מתלמידי הבעש"ט:

- יא. דברי יחזקאל (שמות ד"ה ואלה שמות).
- יב. כפי שנועד סגולת הדבר מפי הר"ק מהר"ם מרימנוב זי"ע"א
- יג. פשט פסוקים אלו כל ספר תהילים ביום אחד יש בדבר כוחות שמימיים כאילו מחזיק חרב וחנית נגד היצ"ר (ספר רחמי האב אות נז).
- יד. ואשרי האיש שיעשה כן: יב. באר היטב בשם הארזי"ל (סימן ר"ח ס"ק ב).
- יז. אשל אברהם (בוטשאטש סימן רלח), שו"ת לבושי מרדכי (תנינא אור"ח סימן קפ), שו"ת בצל החכמה (ח"ד סימן מד):
- יח. (מלבושי יום טוב להגאון התוס' יו"ט): ד. לקט יושר (סימן קטז), פרי מגדים (ריש סימן תרפה), ברכי יוסף (שם), כף החיים (סימן רמ ס"ק ו):
- ה. עבודת הקודש להחיד"א (צפון שמיר סימן ו' אות צ"ח בשם גודי הארזי"ל):
- ו. תולדות אהרן (פרשת וארא), פרי צדיק להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע"א:
- ז. אהב ישראל (פרשת ויחי ד"ה ויקרא יעקב):
- ח. זרע קודש (פרשת בא ד"ה בא אל פרעה), האבני נזר בשם הר"ק מקאצק (בהקדמתו לספר אגלי טל), וכ"כ השם משמואל בשמו (פרשת ויחי תרפ"א):
- ט. לשון סוד העבודה (תקלג פקח א אות ח):
- י. (ילקוט אוהב ישראל):
- יז. שו"ת לבושי מרדכי (שם סימן קפ):
- יח. עיני משנה ברורה (סימן ר"ח שער הציון אות א):
- יט. לשוננו של המגיד מישרים להבית יוסף (פרשת בשלח מהרד"א קמא):
- יח. ירושלמי (תענית פרק ב' הל' א"ב) איתא ר' אבון הוה ציים בכל ערבי שבתא, עירובין (פ) איבעיא להו הני בי רב דיתבי בתעניתא במעלי שבתא מהו לאשלומי, שו"ע (סימן רמט סעיף א):
- יט. ועיין באורך מה שכתב הר"ק מטרסקי זי"ע (מגן אברהם ריש פרשת שמות), כיון שהוא כנגד מידת היסוד וכו', עי"ש:

- א. ברכי יוסף (סימן תרפ"ה ס"ק א):
- ב. תולדות אהרן להרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר זי"ע"א (סוף פרשת שמות):
- ג. כן נראה במנהגי הר"ש [מחכמי אשכנז רובו של המהרי"ל], מגן אברהם (ריש סימן תרפה).
- ד. וכן נהג למעשה הר"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג זי"ע"א להתענות רק בשובבי"ם ת"ת בשנה מעוברת (דבר שמואל - הנהגות אות מט).
- ה. וקבלה בירודי שבשנת העיבור, החולים מתרבים, ובפרט חולי ילדים ר"ל, ולכן תקנו תענית אלו (של"ה פרשת שמות).
- ו. ונראה שלפי זה הטעם אתי שפיר שמתחילין להתענות בפרשת שמות,
- משום שאותה פרשה מדברת בפריה ורביה של ישראל, ושנעשו לעם גדול ורב, כדכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וכו', לכך מתפללים גם כן שגם עכשיו ויפרו וירבו ולא יפילו, ואפשר שמטעם זה גם כן לא נהגו לקרוא בבקר פרשת התענית שהיא ויחל, אלא פרשת השבוע, כדי לקרוא אותה פרשה שבתחילת שמות ביום התענית הראשון, וכיון הדתחילו כן נהגו כך כל התעניות, (לבוש סימן תרפה, מועד לכל חי להג"ח פולאני" סימן נח סעיף ט).
- ז. עוד טעם לפי שאנאמר בו, הנה צעקת בני ישראל וגו' ועתה לכה ואשלחך אל פרעה וגו', והוא ענין לצאת מגלות מצרים

- יח. שו"ת לבושי מרדכי (שם סימן קפ):
- יט. שו"ת אבני צדק (זו"ר סימן קב):
- כ. עיני משנה ברורה (סימן ר"ח שער הציון אות א):
- כא. לשוננו של המגיד מישרים להבית יוסף (פרשת בשלח מהרד"א קמא):
- כב. ירושלמי (תענית פרק ב' הל' א"ב) איתא ר' אבון הוה ציים בכל ערבי שבתא, עירובין (פ) איבעיא להו הני בי רב דיתבי בתעניתא במעלי שבתא מהו לאשלומי, שו"ע (סימן רמט סעיף א):
- כג. ועיין באורך מה שכתב הר"ק מטרסקי זי"ע (מגן אברהם ריש פרשת שמות), כיון שהוא כנגד מידת היסוד וכו', עי"ש:

והנחילנו

מאי שבת - שיח חסידים כמשנת ה'סידורו של שבת'

המשך ערבי נחל <<<

כי קצה פרעה בחייו מהשירות והתשבחות של הצפרדעים, יותר ממה שה' קשה לו הצפרדעים עצמן. ודו"ק. (מאור ושמש)

בני ישראל צריכים לשדד גופם שיזכו לטובה מהקב"ה

וארא אל אברהם אל יצחק וגו' ושמי ד' לא נודעתי להם (שמות ג, א). דהנה ידוע שכל המזלות הם נגד ישראל, "וזה במבית איבה לישראל", ועפ"י המזלות לא היו ישראל כלל, שכל האבות היו עקרים, רק להשי"ת משדד מערכת השמים בשביל ישראל, אמנם במה יזכו לזה, הוא על שהם ג"כ משדדים גופם וטבעם בשביל הבית"ש, וכו', וז"ש לו השי"ת וארא אל אברהם וגו' בקל שדי, דהיינו ששדד מערכת השמים בעבורם, אבל, ושמי ד', היינו הטובה לחוד בלי שום סיגוף לא נודעתי להם, לכן צריכין ישראל ג"כ לשדד גופם כדי שיזכו לטובה עי"ב. (אך פרי תבואה)

ביצד באמת מתכוונים לשבת

שורש א' * ענף ג'

"מיין טייערע ברידער", פונה אליו תנחום תוך כדי טפחות שכם חמימה, "תדע לך, לבא לבית המדרש מוקדם לפני שב"ק וללכת למקווה קודם שב"ק אינו 'ענין' רק של אנשים מסודרים או אנשים אשר זמנם הולך לפניהם. ובנוסף לזה, ברצוני להוסיף ולבאר את מה שעסקנו בו בשבוע העבר, שקבלת אור שבת קדשינו תלויה ועומדת לפי ערך ציחצוח נשמתנו, ולבאר ולהורידו קצת לכלי המעשה, האיך נבוא באמת אל המלך, ובמה נוכל להתכונן ולנקות את חרדי לבבנו לקראת שבת מלכתא."

"אכן", מהנהן שלמה חיים כמסכים לכל מילה, "היה חסר לי ההשלמה הזאת, מה עלי לעשות - הלכה למעשה, כדי להתכונן לשבת קודש".

המשך בעמוד ד' <<<

ושוב מהלכים הם יחידו, רוח קרירה מנשבת על פניהם מפזרת ומבדרת בחדווה שובבה את פיאותיהם, "אהה..." לחוש תנחום סופק כף אל כף בטפחה שקטה כחפץ התחמם מעט בחמימות השבת, "א שובבי"ם שבת" לאוט ברגש.

"מה כוונתך?" שואל-מקשה שלמה חיים, כמנסה לירד לסוף דעתו של ידידו ורעו. "אהה - פשוט מאוד", מסביר תנחום ומטעים. "לפי מה שלמדנו שההכנה לקבלת שב"ק הוא ע"י תשובה, שהרי שב"ת הם אותיות תש"ב, אם כן מה יפו פעמינו בלילות שבתות השובבי"ם כאשר שני הענינים מתאחדים יחדיו..." "אגב", משנה תנחום לפתע את נושא שיחתו במעבר חד, "היכן היית אחר התפילה, המתנתי לך, רצית להראות לך איזה שטיקל טוב של ההילגערו סידורו של שבת".

"נו שוין", מפטיר שלמה חיים, "הלכתי למקווה ... קודם קידוש". "אהה" מהנהן תנחום בהערפה. "לא לא", מעמיד שלמה חיים את תנחום על טעותו, "לא הלכתי עו"פ למקווה לתוספת טהרה לפני קידוש, פשוט לא הספקתי ללכת למקווה קודם כניסת שב"ק, וגם כך הגעתי מאוחר למנחה של ערש"ק", מתוודה שלמה חיים בפנים סמוקות.

רביה"ק רבי יצחק מקאליש זי"ע

ליומא ההילולא ו' שבט ת"ר

שלשלתא דדהבא, עתיקא קדישא - שושלת הצדיקים לבית נדבורנא-פרימשלאן אשר מראש צורים יסודתה ומקורה טהור מהאי צדיקא קדישא קדוש ה' **רבינו מאיר 'הגדול' מפרימשלאן** זי"ע אשר תלמיד-חבר היה ומבני היכלא קדישא של מרנא **הבעל שם טוב הקדוש** זי"ע, ולאחריו בדומה לו בנו הקדוש **רבינו אהרן אריה** (ארוח לייב) זי"ע מפרימשלאן אשר ראשה מגיע השמימה ומלאכי אלוקים עולים בו.

ויהי אור

חוטם מגזע קדוש זה היה רבינו הקדוש והנורא **רבי יצחק מקאליש** זי"ע בנו בכורו של רביה"ק רבי ארון לייב מפרימשלאן, אשר גדלות ונשגבות יסופר עדין, וצדיקים אמרו שנשמת האלשיך הק' מפעמת בו. עד שאחיו הקדוש רבינו מאיר'ל מפרימשלאן הפליג נוראות על קדושתו של אחיו הגדול. בד בבד חפפה על ראשו כתר של תורה ופקע שמה של רבינו מגדול וענק בתורה.

בימי חורפו היה קובע לימודו עם הגאון הנודע **רבי יעקב מליסא**, ואכן עוד בחיי אביו נתבקש רבינו ממדורו הרה"ק רבי דוד מקאליש (בנו השני של רבי מאיר הגדול) שכתב בצוואתו שכן אחיו הגדול ימלא את מקומו בעיר קאליש.

בשפתי צדיקים תתברך

כאשר החל רבינו להנהיג עדתו, והחל שמו להתפרסם החלו רבים וטובים לנסוע אליו באשר נודע כצדיק וקדוש אשר מדבריו ומברכותיו לא נפל ארצה ורוח הקודש גלויה היתה מפעמת בקרבו. והרה"ק **מרז"ן הפטיר** אחר שהותו אצל רבינו, **"כבר ראינו הרבה רבי'ס, אולם 'א גוטע יוד'** (יהודי טוב) **הכרנו אחד, והוא רבי איציק'ל מקאליש'**. **כאמור** היה רב חיליה של רבינו בג' עמודי עולם כאשר שחו עליו **שרבינו משה האלשיך הק' נתגלה** אליו ומגלה לו **רזי תורה**, ועל כתביו הרבים אשר השאיר אחריו בתורת הנסתר אמר רבינו **"מענה אין מי שיוכל לעמוד בסודו"**. וכחנתא דבי צדיקא וקדישא הרה"ק הנסתר **רבי איתמר הכהן מדזיקוב** היה מתראה לעתים עם הצדיקים הקדושים אשר חלו את פני הרה"ק רבי איתמר. ובניהם הרה"ק **מבארדיטשוב** והרה"ק **רבי לייב שרה'ס** והרה"ק **מסטרעליסק**, וזכ"ע.

פיזר נתן לאבינוים

על מידת צדקתו ופזרונו לעניים ודלים החופפת לרוח קודשו יסופר, על אשר לא הלך ללון אם ה' פרוטה בביתו שלא חילקה לעניים. פ"א כאשר ה' חפץ להתדפק על שערי רחמים באישון לילה, וראה שאין עולה לו יפה, עורר רבינו את בני הבית בשאלה אם הצניעו איזה פרוטה ליום המחא, וכאשר נודע הדבר נתנו מיד לעניים ומיד עלתה לו תפילתו. כן מסופר על אותו גוי מגושם שהתפרץ לביתו בערש"ק וביקש לטעום מן החלה של שב"ק, ואמר רבינו

הק' לרבנית "בצעני בצעי, לא ירד דם". וברבות השנים התגלגל הדבר כשהי' רבינו על אם הדרך, ואותו גוי היה ראש ליסטים, ובזכות צדקה זו הציל את נפשו, ובוה הובנו דבריו "בצעני, לא ירד דם" שע"ז לא נשפך דמו כמים.

פועל ישועות בקרב הארץ

רוח קדשו מפורסמת הייתה, וכן כח ברכתו. עד שידידו הגה"ק **החיות דעת** כאשר חלתה בתו קשות, נסע לבקש רפואה בעדו, וכאשר שאלו בהפגשם על אודות מה זכה שיתקבלו תפילותיו וברכותיו למעלה מדרך הטבע, א"ל רבינו "זאת קשה לי ג"כ, אך כמדומה שגם אתה באת לשם כך". ואכן ביום שב"ק נתן לה לשתות משיירי הקידוש ומיד נתרפאה. ופ"א אמר רבינו בליל שב"ק שרואה שריפה מעל בתי העיר ומתפלל הוא שלא תזיק את רכוש ישראל, ואכן לאחר שבת נפלה שריפה בבתי הגוים, ובבתי ישראל היתה הרווחה, עד שהי' מלשיך א' שהלשיך על רבינו שצפה מראש את השריפה, ולא הודיע לשלטונות, אלא הכוין את השריפה לבתי הגויים, ובאורח נס ניצל רבינו מהמשפט. (נפשו היה הדבר בפי

כל שידו של רבינו ב"מעל", עד שבין יהודים היה "ווערטל" שכאשר מצאו יהודי מנהיג קאליש היו שואלים אותו, "ומי השריפה הבאה בקאליש?")

הסתלקותו

כאמור כאשר הי' רבינו בבית חותנו היו באים לשם צדיקי עליון. פ"א כאשר הגיע הרה"ק רבי לייב שרה'ס והסתגר עם הרה"ק רבי איתמר בחדו, ניסה רבינו להצמיד אהונו לכותל לקלוט איזה דיבורים קדושים משיחתם, אך מיד נתפחה הדלת והרה"ק רבי לייב אמר לו, "אברך, הכותל לגבינו ה"ה סוכוכית", וא"ל שעוד חזון למועד שיהיו הדברים שייכים אליו, ובאותו הזדמנות גילה לו ג' סודות וא"ל, "את הסוד הראשון תעמוד עליו מיד בנסיעתי מכאן, את השני כאשר יעברו עליו רוב שנותיך. וכאשר תבין את הסוד השלישי, תדע שבעוד שעתים תתעלה השמימה. ואכן בשנת ת"ר כאשר נפל רבינו למשכב, אמר כל העת לסובביו שעדיין לא הגיעה השעה שיבוא יומו, עד אשר ביום ו' לחודש שבט שנת ת"ה, הכריז רבינו לפתע, **"עתה הבנתי את הסוד השלישי, ומשמע שעוד ב' שעות יגיע עתי"**. ואכן כעבור שעתיים התעלה בסערה השמימה. וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

השי"ת, שתכלית ענין הבושה שיבוש איך העיז כנגד רצון הבו"ה. ואף למי שחושב בדעתו שלא עבר ח"ו על איזה איסור ואפ"י שמץ מחשבה, אז יכול ליבוש אם עשה איזה דבר במחשבה אחרת בלתי להשי"ת. כי יש - "או סיטרא דקדושא או סיטרא אחרא", ואין איזה דבר באמצע. ואחר שמקבל עליו "בשת", נעשה מהצירוף הזה "תשב" ששב בתשובה שלמה ושופך כמים ליבו, ואחר ששב נהי' "ורפא לו" שנתרפא נגעו ותיכף נשאר גופו זך ונקי להיות לו די בחינה הזמנה שיוכל אור קדושת שבת לחול עליו, וזהו בצירוף כח קדושת שבת שמסייע לזה".

"המתן מעט תנחום", עוצר בעדו שלמה חיים, "אם קדושת שבת כמוהו כתרופה לחולי הנפש, א"כ ברגע ביאתה בקרבנו תוכל לעשות מעצמה שינוי לטובה".

"אח, תסלח לי שלמה חיים", עונה לעומתו תנחום, "על מחשבה זו אומר רבינו שהשונים וחסרי דעה אין נותנים אל ליבן להסיר מגופן התאוות ושורש הרע, **"ונדמו בזה לאדם שמקבל רפואת ולא זיכך וניקה מקודם קיבת הגוף מטינופת הזוהמא והפסולת הנמצא בה, ובוודאי הרפואה שהוא אוכל ושותה הוא לריק"**.

"הפלא ופלא, יפה אמרת. אך פלאי הדבר שמספיק באמת רק לנקות את הגוף ומיד שורה עליונו רוח קדושה וטהרה ממרום!?" מתפלא שלמה חיים ומקשה.

"אכן, וכך כתב רבינו **"שזה רוב טוב וגודל חסד מאת בוראינו יתברך ויתעלה, שמיד כשרואה מקום מוכן וכשר שיהיה זכאי וראוי לקבלת ברכתו וקדשתו הטוב, אז תיכף ומיד דרכו להשפיע רוב קדושה וברכה"**. אח, שפתים ישק, מסיים תנחום בעיניים נוצצות.

"ומה באשר לטבילת המקווה", שואל שלמה חיים - ומוסיף מדעתו - אולי זהו מה שאנו מכוונים בטבילת המקווה, **טבילה א' להפשיט בגדי החול מעלינו, וטבילה נוספת להמשיך עליו קדושת שבת**. לפי מה שביארתי יפה בדברי רבינו שסדר התשובה הוא ראשית ע"י הסרת הרע, ואח"כ קבלת האור והקדושה.

"אכן שלמה חיים, ברוך שכוננת לדברי רבינו" מהנהן תנחום בהסכמה. "ומוסיף רבינו ואומר שלא יועיל לו לעשות מעשה קוף לטבול ולכוון במחשבתו להשליך ואינו משליך כלום, אלא צריך להיות כמו שאנו מבקשים "וטהר ליבנו לעבודך 'באמת", ואחר "בשת" ו'תשב" וטבילה ורחיצה כזאת, אז מובן פסק הרמ"א שתיכף אחר הרחיצה יליביש עצמו בגדי שבת, שהכוונה לקבל אור נועם שבת הרמוז בבגדי שבת.

וכעת הבה ונשנן יחדיו את דבריו הקדושים המלהיטים כל לב של רבינו - בסיימו לבאר ענין זה, **"ועתה אתה, אם איש נלכב אתה ועיני שכל לך, ולבך חרד שתשרה עליו הקדושה ואור ה', כי נכסוף נכספת לבית אביך להדביק נפשך אל זיו הדרת נועם קדושתו יתברך המתגלה עתה ומאיר ביום שבת קודש. אשכילך בינה עשה זאת אפוא קח נא את ברכתי אשר הובאת לך מכל מאמריו ודיבוריו שכתבנו ובארנו היטב מלמעלה ועד הנה, והיה ביום השישי ותכין עצמן בהכנה רבה הנזכרת, בעזיבת הרע מקירות לבבך באמת, ויותר מזה נעשה בעת תפילת המנחה וקבלת שבת שאז נגמר ההכנה מכל וכל והכנה זו הוא נטפל להשבת, שע"ז אור יאיר לך בהלו נרו עלי ראשך ביום השבת קדש", וכו'.**

"אהה תנחום, הארת את עיני", מודה לו שלמה חיים נרגשות, תוך כדי שליבו עולה על גדות מהחידושים הנפלאים ששמע זה עתה. "ובכן יש לנו את הכלים במה לבא אל המלך, ונקווה אכן שיזכנו השי"ת לקבל שבתות מתוך רוב שמחה. גוט שבת".

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

<p>כסא דנחמתא הגעו לשגר בוח את תנחומנו הכנים קדם ידידנו הנעלה רודצ'ח נח לשמיים נח לבריות הרה"ח ר' מנחם צבי לונגר שליט"א בשבתו בעמק הכבא על פטירת אחיו - תמים בדרכיו וחסיד במעשיו הרה"ח ר' יואל אשר ז"ל בעל הנחמות ינחמוהו ולא יוסף לדיאבה עוד ונתבשר בשורות טובות</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' חיים בלומנטל שליט"א לרגל הולדת הנכד למזל טוב ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ג ר' אברהם קליין שליט"א ראש כוללנו 'עולת דוד' לרגל הולדת הנכד למזל טוב ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הר"ר שלמה אלעזר ברבר הי"ו לרגל התעטר בנו בנור ההלאקה למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר</p>
--	---	--	---

הגיליון נדפס בחסות **דפוס שווה** לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999